Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

FACTSHEET SCHORSINGEN EN VERWIJDERINGEN IN HET VOORTGEZET ONDERWIJS.

ELEKTRONISCHE MELDINGEN OVER DE SCHOOLJAREN 2011/2012 TOT EN MET 2015/2016

Kern
Scholen voor voortgezet onderwijs zijn verplicht aan de Inspectie van het Onderwijs te melden als zij een leerling langer dan één dag schorsen of het voornemen hebben een leerling van school te verwijderen (Inrichtingsbesluit WVO, artikel 13 en 14). In deze factsheet zijn feiten en cijfers te vinden van de schooljaren 2011/2012 tot en met 2015/2016.

De meldingen zijn gesplitst in een drietal categorieën:
- schorsing;
- voornemen tot verwijdering;
- voornemen tot verwijdering en schorsing in afwachting daarvan.

In het laatste geval heeft de school een leerling, die ze van plan is te verwijderen, geschorst in afwachting van de definitieve verwijdering.

De feiten en cijfers in dit overzicht betreffen alleen de elektronische meldingen van schorsingen en verwijderingen die scholen via het Internet Schooldossier (ISD) hebben gedaan. Voor de leesbaarheid van deze factsheet worden de elektronische meldingen van schorsingen en verwijderingen verder met 'meldingen' of met 'schorsingen' en/of 'verwijderingen' aangeduid.

Het aantal meldingen is in 2015/2016 met ruim acht procent gestegen ten opzichte van vorig schooljaar.
In schooljaar 2015/2016 hebben de scholen in totaal 5943 schorsingen en/of verwijderingen gemeld. Uitgesplitst naar de drie categorieën gaat het om 5271 schorsingen, 177 voornemens tot verwijdering en 495 schorsingen in afwachting van definitieve verwijdering.

Bij de meeste schorsingen en/of verwijderingen gaat het om leerlingen in vmbo b of praktijkonderwijs.
Scholen in de vier grote steden melden vaker dan de scholen in de overige steden.
Driekwart van de geschorste of verwijderde leerlingen is een jongen.
Gemiddeld worden leerlingen voor drie dagen geschorst.
Als reden voor schorsing of verwijdering worden fysiek geweld tegen medeleerlingen, verbaal geweld tegen personeel en storend gedrag binnen de lessen het meest genoemd.

1 Trends

Totaal aantal schorsingen en verwijderingen

Tabel 1 Aantal schorsingen en verwijderingen vanaf 2011/2012

	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
schorsing	5008	5359	4835	4899	5271
verwijdering	624	596	555	594	672
totaal	5632	5955	5390	5493	5943
totaal aantal leerlingen VO	946788	958917	970951	981969	991753

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Figuur 1 Aantal schorsingen en verwijderingen vanaf 2011/2012

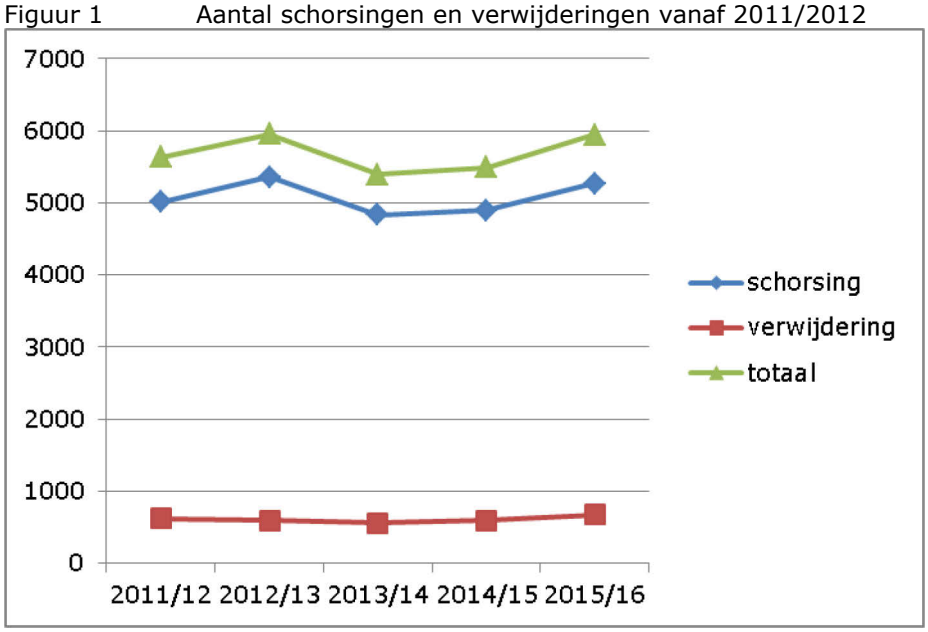

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Het aantal schorsingen laat een wat grillig beeld zien. Na een stijging in de eerste twee jaar, daalde het aantal meldingen in 2013/2014. Vanaf 2014/2015 is sprake van een stijging.
Tot 2013/2014 is het aantal verwijderingen gedaald. Vanaf 2014/2015 steeg het aantal verwijderingen.

Tabel 2 Percentage schorsingen en verwijderingen vanaf 2011/2012

	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
schorsing	89%	90%	90%	89%	89%
verwijdering	11%	10%	10%	11%	11%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

De verhouding tussen het aantal schorsingen en het aantal verwijderingen laat lichte schommelingen zien in de onderzochte periode. Globaal gaat het om 90 procent schorsingen en 10 procent verwijderingen

Tabel 3 Ontwikkeling van aantal schorsingen en verwijderingen van jaar op jaar

	2011/12 t.o.v. 2010/11	2012/13 t.o.v. 2011/12	2013/14 t.o.v. 2012/13	2014/15 t.o.v. 2013/14	2015/16 t.o.v. 2014/15
schorsing	6,3%	7,0%	-9,8%	1,3%	7,6%
verwijdering	-4,0%	-4,5%	-6,9%	7,0%	13,1%
totaal	5,1%	5,7%	-9,5%	1,9%	8,2%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Ten opzichte van 2014/2015 is het aantal schorsingen en verwijderingen gestegen met respectievelijk 7,6 en 13,1 procent.

Tabel 4 Ontwikkeling aantal schorsingen en verwijderingen van jaar op jaar, rekening houdend met de ontwikkeling in aantal leerlingen

	2011/12 t.o.v. 2010/11	2012/13 t.o.v. 2011/12	2013/14 t.o.v. 2012/13	2014/15 t.o.v. 2013/14	2015/16 t.o.v. 2014/15
schorsing	6.5%	5,7%	-10,9%	0,2%	6,5%
verwijdering	-3,9%	-5,7%	-8,0%	5,8%	12,0%
totaal	5,2%	4,4%	-10,6%	0,8%	7,1%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

In bovenstaande tabel is rekening gehouden met de ontwikkeling in de aantallen leerlingen. Dit geeft kleine verschillen ten opzichte van de percentages in tabel 3, namelijk 6,5 procent voor schorsingen en 12,0 procent voor verwijderingen.

Schorsingen en verwijderingen naar geslacht

Tabel 5 Percentage schorsingen en verwijderingen vanaf 2011/2012 naar geslacht

geslacht	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
jongen	73%	77%	77%	76%	76%
meisje	27%	23%	23%	24%	24%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Met wat fluctuaties over de onderzochte jaren is bij driekwart van de meldingen de geschorste of verwijderde leerling een jongen.

Schorsingen en verwijderingen per reden

Tabel 6 Percentage redenen van schorsingen en verwijderingen, ten opzichte van totaal aantal redenen, vanaf 2011/2012

Reden:	2011/ 12	2012/ 13	2013/ 14	2014/ 15	2015/ 16
totaal aantal redenen	8778	8996	8329	8150	8856
1. fysiek geweld tegen personeel	2%	2%	2%	3%	2%
2. fysiek geweld tegen medeleerlingen	15%	16%	16%	16%	17%
3. intimidatie/bedreigen met fysiek geweld tegen personeel	4%	4%	4%	4%	4%
4. intimidatie/bedreigen met fysiek geweld tegen medeleerlingen	7%	6%	6%	7%	6%
5. pesten/treiteren van medeleerlingen zodat zij zich niet veilig voelen in de school	4%	4%	4%	4%	4%
6. wapenbezit	1%	2%	1%	2%	2%
7. bezit en/of gebruik van drugs of alcohol	3%	4%	4%	4%	4%
8. verbaal geweld tegen personeel	12%	11%	12%	11%	11%
9. verbaal geweld tegen medeleerlingen	5%	4%	5%	5%	4%
10. Discriminatie/racisme tegen personeel	0%	0%	0%	0%	0%
11. discriminatie/racisme tegen medeleerlingen	0%	0%	0%	0%	0%
12. seksueel misbruik/seksuele intimidatie/ongewenst seksueel getint gedrag tegen personeel	0%	0%	0%	0%	0%
13. seksueel misbruik/seksuele intimidatie/ongewenst seksueel getint gedrag tegen medeleerlingen	2%	2%	2%	2%	2%
14. diefstal, heling	6%	6%	5%	5%	5%
15. vernieling	2%	2%	2%	3%	3%
16. bezit en/of gebruik van vuurwerk	1%	1%	1%	1%	1%
17. verzuim	4%	3%	3%	2%	2%
18. binnen de lessen door storend gedrag het leerproces belemmeren	12%	10%	11%	10%	11%
19. fraude	0%	1%	1%	1%	1%
20. anders, namelijk.	19%	21%	20%	18%	18%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Fysiek geweld tegen medeleerlingen, verbaal geweld tegen personeel en storend gedrag binnen de lessen zijn het meest genoemd. De percentages redenen voor schorsing en verwijdering vertonen over de onderzochte jaren weinig fluctuatie.

2 Wetenswaardigheden

Hieronder worden de schorsingen en verwijderingen over 2015/2016 in relatie tot het aantal leerlingen gepresenteerd naar de kenmerken schoolsoort, leerjaar, urbanisatiegraad, provincie en denominatie.

Schorsingen en verwijderingen naar door leerlingen gevolgd onderwijs

Tabel 7 Schorsingen en verwijderingen in 2015/2016 naar door leerlingen gevolgd onderwijs

	Leerjaar	Vanaf leerjaar 3						
	1 en 2	vmbo b	vmbo k	vmbo (g)t	havo	vwo	pro	totaal
aantal schorsingen en verwijderingen	2217	1174	775	673	338	117	628	5922
aantal leerlingen	412586	44200	60549	117078	161826	165708	29806	991753
percentage schorsingen en verwijderingen t.o.v. aantal leerlingen	0,5	2,7	1,3	0,6	0,2	0,1	2,1	0,6

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Figuur 2 Schorsingen en verwijderingen in 2015/2016 naar door leerlingen gevolgd onderwijs

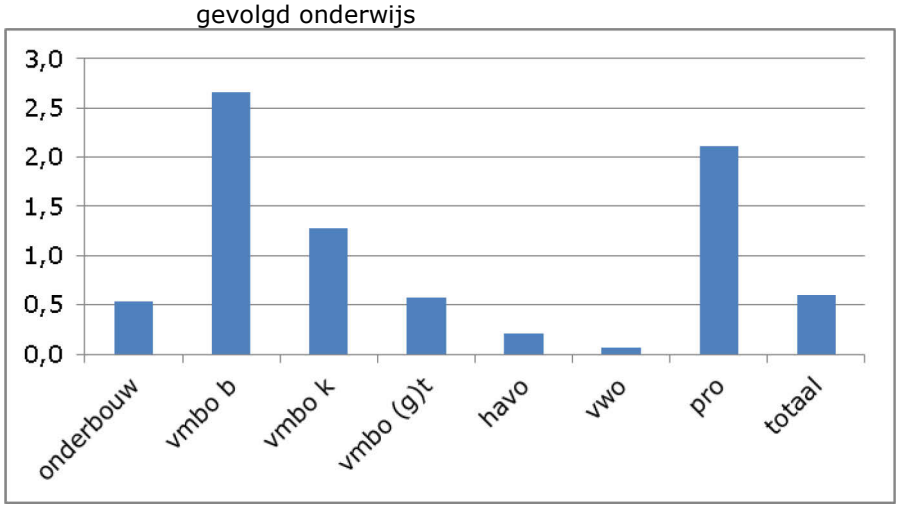

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Gerelateerd aan het aantal leerlingen hebben de meeste schorsingen en verwijderingen betrekking op leerlingen die vmbo b of praktijkonderwijs volgen.

Schorsingen en verwijderingen naar leerjaar

Tabel 8 Schorsingen en verwijderingen in 2015/2016 naar leerjaar

	1	2	3	4	5	6	totaal
aantal schorsingen en verwijderingen	876	1627	2082	1177	145	36	5943
aantal leerlingen	211052	208902	211817	219841	101862	38279	991753
percentage schorsingen en verwijderingen t.o.v. aantal leerlingen	0,4	0,8	1,0	0,5	0,1	0,1	0,6

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Figuur 3 Schorsingen en verwijderingen in 2015/2016 naar leerjaar

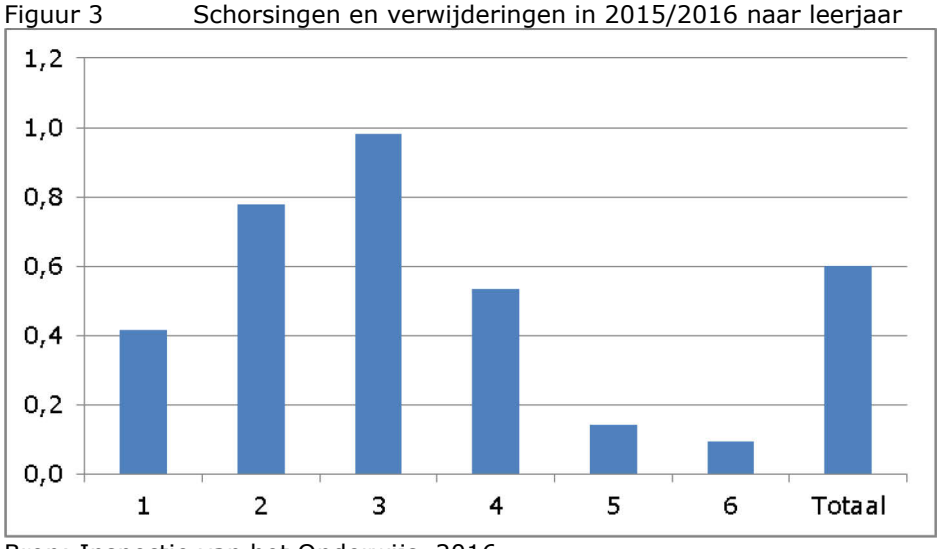

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Gerelateerd aan het aantal leerlingen hebben de meeste schorsingen en verwijderingen betrekking op leerlingen die onderwijs volgen in leerjaar 2 of leerjaar 3. In leerjaar 5 en 6 is het aantal schorsingen en verwijderingen het laagst.

Schorsingen en verwijderingen naar urbanisatiegraad

Tabel 9 Schorsingen en verwijderingen in 2015/2016 naar urbanisatiegraad

	G4	G28	overige gemeenten	totaal
aantal schorsingen en verwijderingen	1878	1398	2667	5943
aantal leerlingen	113160	277940	600653	991753
percentage schorsingen en verwijderingen t.o.v. aantal leerlingen	1,7	0,5	0,4	0,6

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Figuur 4 Schorsingen en verwijderingen in 2015/2016 naar urbanisatiegraad

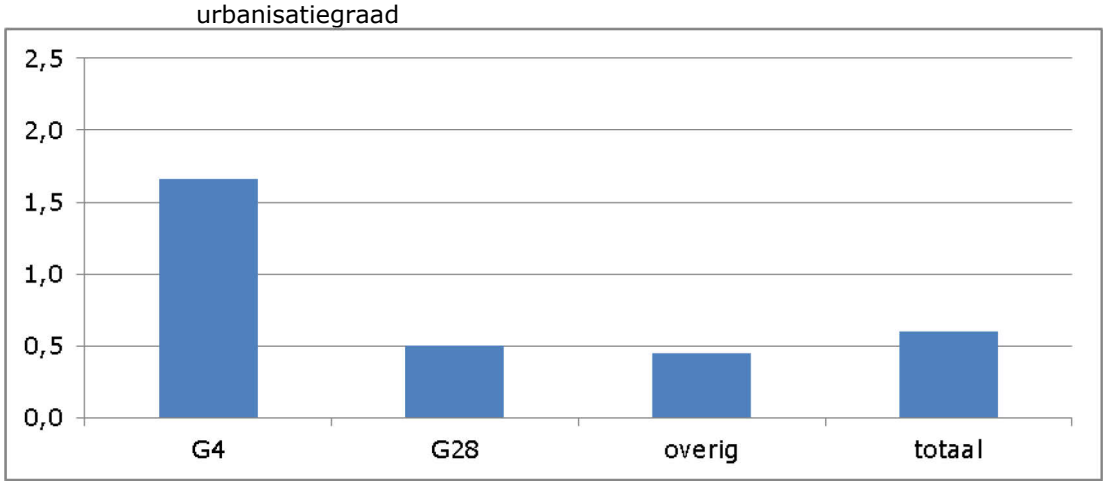

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Gerelateerd aan het aantal leerlingen zijn de meeste schorsingen en verwijderingen afkomstig van scholen in de vier grote steden. De percentages schorsingen en verwijderingen ten opzichte van het aantal leerlingen zijn in de 28 middelgrote gemeenten en de overige gemeenten nagenoeg gelijk aan elkaar.

Schorsingen en verwijderingen naar provincie

Tabel 10 Schorsingen en verwijderingen in 2015/2016 naar provincie

	Gro-ningen	Fries-land	Dren-the	Over-ijssel	Flevo-land	Gelder-land	Utrecht	Noord Holland	Zuid Holland	Zee-land	Noord Bra-bant	Lim-burg	totaal
aantal schorsingen en verwijderingen	99	120	71	140	275	450	526	1198	2330	110	491	133	5943
aantal leerlingen	35091	40247	27448	73535	25931	124265	75823	158973	207280	20493	146594	56073	991753
percentage schorsingen en verwijderingen t.o.v. aantal leerlingen	0,3	0,3	0,3	0,2	1,1	0,4	0,7	0,8	1,1	0,5	0,3	0,2	0,6

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

In 2014/2015 is het percentage meldingen van schorsingen en verwijderingen ten opzichte van het aantal leerlingen het hoogst in de provincies Flevoland en Zuid Holland. Uit de provincies Noord Holland en Utrecht komen ook relatief veel meldingen. De provincies Overijssel en Limburg hebben het laagste percentage.

Schorsingen en verwijderingen naar denominatie

Tabel 11 Schorsingen en verwijderingen in 2015/2016 naar denominatie

	openbaar	niet openbaar	totaal
aantal schorsingen en verwijderingen	1795	4148	5943
aantal leerlingen	262689	729064	991753
percentage schorsingen en verwijderingen t.o.v. aantal leerlingen	0,7	0,6	0,6

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Figuur 5 Schorsingen en verwijderingen in 2015/2016 naar denominatie

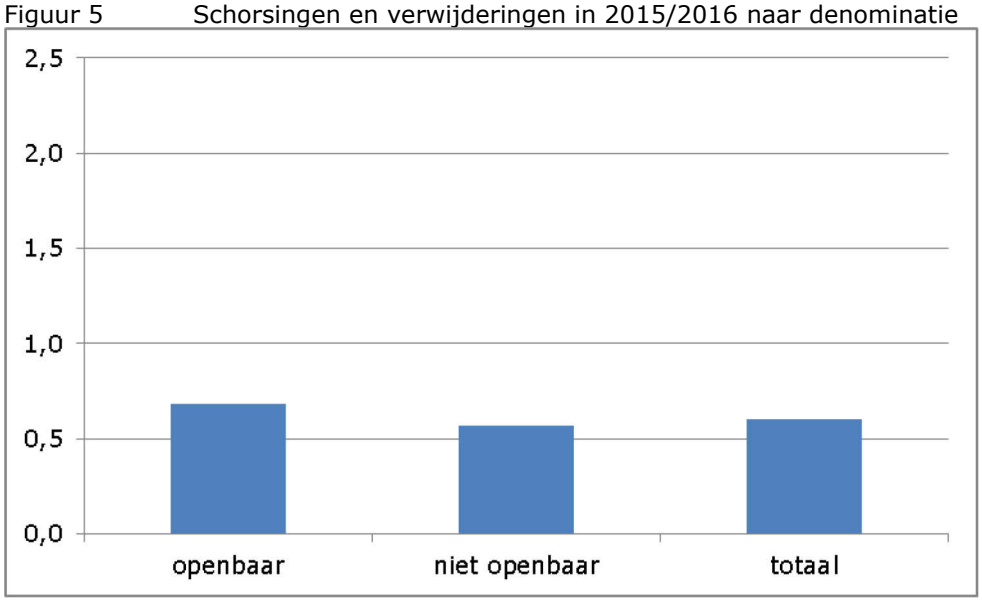

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Denominatie blijkt nauwelijks verschil uit te maken bij het aantal schorsingen en verwijderingen.
In de periode 2011/2012 tot en met 2014/2015 komen de schorsingen en verwijderingen gerelateerd aan het aantal leerlingen voor de kenmerken provincie en denominatie, nagenoeg overeen met die van schooljaar 2015/2016.
Bij het kenmerk urbanisatiegraad is het aantal meldingen ten opzichte van het aantal leerlingen in de vier grote gemeenten de laatste vier jaar stabiel rond de 1,7. In het jaar daarvoor was de ratio 1,4.
Bij het door de leerlingen gevolgd onderwijs en leerjaar is de vergelijking met voorgaande jaren nog niet mogelijk, omdat de antwoordmogelijkheden vanaf 2014/2015 zijn aangepast.

Duur van de schorsingen

Tabel 12 Percentage schorsingen vanaf 2010/2011 naar duur van schorsing

duur in dagen	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
1 dag	12%	14%	14%	12%	10%
2 dagen	46%	45%	46%	45%	45%
3 dagen	23%	21%	21%	23%	24%
4 dagen	5%	6%	4%	4%	5%
5 dagen	13%	13%	14%	14%	14%
> 5 dagen	1%	1%	1%	1%	1%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%
gemiddelde duur	3 dagen	3 dagen	3 dagen	3 dagen	3 dagen

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

NB: Schorsingen van één dag hoeven niet gemeld te worden aan de inspectie. Er zullen dus meer leerlingen voor één dag geschorst zijn, dan uit deze tabel blijkt.

De gemiddelde duur van een schorsing is drie dagen. De meeste schorsingen duren twee dagen. Incidenteel worden leerlingen voor langer dan vijf dagen geschorst.
In voorkomende gevallen neemt de inspectie contact op met de school en wordt de school gewezen op het feit dat schorsingen langer dan vijf dagen wettelijk niet zijn toegestaan.

Figuur 6 Percentage schorsingen in 2015/2016 naar duur van schorsing

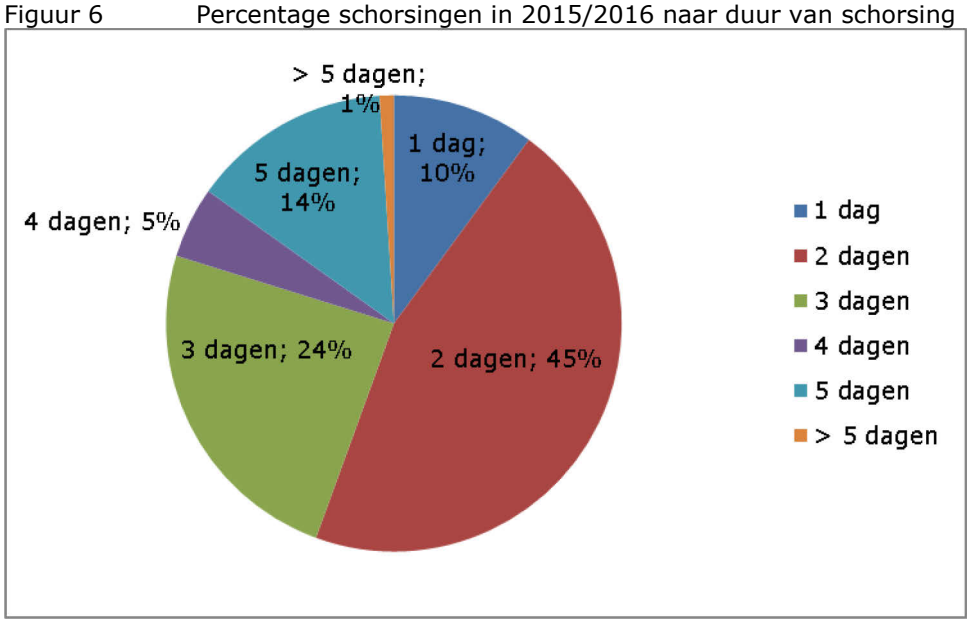

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Schorsingen en verwijderingen gemeld?

Het is niet mogelijk op basis van de registratie te controleren of scholen daadwerkelijk al hun schorsingen en verwijderingen aan de inspectie melden. We kunnen wel nagaan hoeveel scholen (brin's) in de onderzochte jaren voor alle of een deel van de jaren **geen** schorsingen en verwijderingen aan de inspectie hebben gemeld.
Bij de bepaling van het aantal jaren waarin meldingen ontbraken is alleen gerekend met jaren waarin de school bestond. Een school die pas in 2015/2016 startte kan dus maximaal voor één jaar geen meldingen hebben gedaan. Bij de onderstaande tabel en figuur zijn alleen de scholen betrokken die in 2015/2016 onderwijs aanboden.

Tabel 13 Aantal scholen naar aantal jaren waarin zij onderwijs aanboden versus aantal jaren waarvoor zij **geen** schorsingen en verwijderingen hebben doorgegeven in de periode 2011/2012 t/m 2015/2016

aantal jaren onderwijs aangeboden	aantal jaren waarvoor geen schorsing en verwijdering is doorgegeven						
	0 jaar	1 jaar	2 jaren	3 jaren	4 jaren	5 jaren	totaal
1 jaar actief	0	0	0	0	0	0	0
2 jaren actief	1	0	0	0	0	0	1
3 jaren actief	0	1	1	1	0	0	3
4 jaren actief	1	0	0	0	1	0	2
5 jaren actief	291	104	71	55	69	55	645
totaal	293	105	72	56	70	55	651

293	Alle jaren melding doorgegeven
57	Geen enkel jaar melding doorgegeven

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Figuur 7 Aantal jaren waarin scholen onderwijs verzorgen versus aantal jaren waarvoor zij **geen** schorsingen en verwijderingen hebben doorgegeven in de periode 2011/2012 t/m 2015/2016

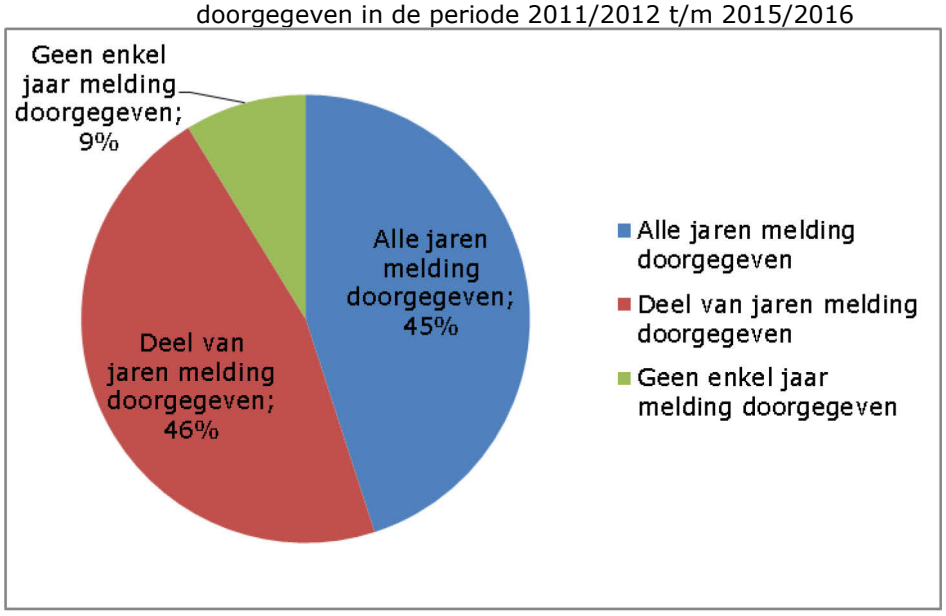

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

In de afgelopen vijf schooljaren heeft 45 procent van de scholen voor alle jaren waarin zij onderwijs aanboden schorsingen en verwijderingen gemeld. In diezelfde periode heeft negen procent van de scholen in geen enkel jaar dat zij onderwijs aanboden een schorsing of verwijdering gemeld.
Scholen stellen hun eigen beleid rond schorsing en verwijdering vast. Dat beleid kan er op gericht zijn het schorsen en/of verwijderen van leerlingen zoveel mogelijk te voorkomen. Daarnaast kunnen scholen besluiten leerlingen voor ten hoogste één dag te schorsen. De meldingsplicht aan
de inspectie geldt alleen voor schorsingen van langer dan één dag.

3 Schorsingen en verwijderingen schooljaar 2015/2016

In onderstaande tabellen staan voor schooljaar 2015/2016 het aantal en percentage schorsingen en verwijderingen naar type, geslacht en redenen.
Bij een schorsing of verwijdering wordt in een aantal gevallen meer dan één reden genoemd. Vandaar dat de aantallen in de tabel met redenen niet optellen tot het totaal in eerste tabel.

Tabel 14 Aantal en percentage schorsingen en verwijderingen in 2015/2016 naar type

	Aantal	%
schorsing	5271	89%
voornemen tot verwijdering	177	3%
voornemen tot verwijdering en schorsing in afwachting daarvan	495	8%
Totaal	5943	100%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 15 Aantal en percentage schorsingen en verwijderingen in 2015/2016 naar geslacht

	jongen			meisje		
	aantal	kolom %	rij %	aantal	kolom %	rij %
schorsing	3987	88%	76%	1284	90%	24%
voornemen tot verwijdering	145	3%	82%	32	2%	18%
voornemen tot verwijdering en schorsing in afwachting daarvan	383	8%	77%	112	8%	23%
totaal	4515	100%	76%	1428	100%	24%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 16 Aantal en percentage redenen bij schorsing en verwijdering in 2015/2016

	schorsing		voornemen tot verwijdering		voornemen tot verwijdering en schorsing in afwachting daarvan		totaal	
reden:	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
1. fysiek geweld tegen personeel	135	2%	10	3%	36	3%	181	2%
2. fysiek geweld tegen medeleerlingen	1353	18%	43	11%	125	12%	1521	17 %
3. intimidatie/bedreigen met fysiek geweld tegen personeel	275	4%	30	8%	71	7%	376	4%
4. intimidatie/bedreigen met fysiek geweld tegen medeleerlingen	402	5%	38	10%	106	10%	546	6%
5. pesten/treiteren van medeleerlingen zodat zij zich niet veilig voelen in de school	272	4%	16	4%	50	5%	338	4%
6. wapenbezit	103	1%	11	3%	40	4%	154	2%
7. bezit en/of gebruik van drugs of alcohol	322	4%	17	4%	43	4%	382	4%
8. verbaal geweld tegen personeel	823	11%	40	10%	119	11%	982	11 %
9. verbaal geweld tegen medeleerlingen	283	4%	30	8%	75	7%	388	4%
10. discriminatie/racisme tegen personeel	20	0%	3	1%	3	0%	26	0%
11. discriminatie/racisme tegen medeleerlingen	32	0%	0	0%	9	1%	41	0%
12. seksueel misbruik/seksuele intimidatie/ongewenst seksueel getint gedrag tegen personeel	28	0%	1	0%	1	0%	30	0%
13. seksueel misbruik/seksuele intimidatie/ongewenst seksueel getint gedrag tegen medeleerlingen	141	2%	8	2%	21	2%	170	2%
14. diefstal, heling	415	6%	13	3%	40	4%	468	5%
15. vernieling	258	3%	10	3%	31	3%	299	3%
16. bezit en/of gebruik van vuurwerk	93	1%	4	1%	4	0%	101	1%
17. verzuim	142	2%	13	3%	32	3%	187	2%
18. binnen de lessen door storend gedrag het leerproces belemmeren	807	11%	46	12%	117	11%	970	11 %
19. fraude	48	1%	1	0%	10	1%	59	1%
20. anders, namelijk.	1446	20%	61	15%	130	12%	1637	18 %